

## Maximum pre zastavenie kyberkriminality

Yury Fedotov

„Kyber“. Všadeprítomná predpona, ktorá definuje náš dnešný svet. „Kyber“ dominuje všetko – súkromie jednotlivcov, vzťahy medzi štátmi, diskusie aj novinové titulky – až sa vystavujeme riziku, že nás ochromí rozsah problémov, ktorým čelíme.

A hoci mnohé otázky ohľadom budúcnosti kyberbezpečnosti a vládnutia zostávajú zatiaľ nevyriešené, kľúčom k odstráneniu neustále rastúcich hrozieb je práve medzinárodná spolupráca.

Zneužívanie na internete a zneužívanie detí. Trhy na temných sieťach (darknets) pre ilegálne drogy a strelné zbrane. Útoky za účelom získania výkupného. Pašeráci ľudí využívajú sociálne siete na lákanie obetí. Kyberkriminalita má bezprecedentný dosah – preniká cez všetky hranice, naše domovy, školy, biznis sektor, nemocnice a ďalších dôležitých poskytovateľov služieb. Možné hrozby sa postupne len rozširujú.

Podľa posledných údajov sa hodnota globálnej kyberkriminality odhaduje na 600 miliárd USD. Obrovská je aj škoda, ktorú utrpel udržateľný rozvoj, bezpečnosť, rodová rovnosť – ženy a deti nepomerne poškodzuje práve sexuálne zneužívanie na internete.

Zabezpečenie väčšej bezpečnosti pre ľudí na internete je náročná úloha a žiadny subjekt či vláda nemá dokonalé riešenie. Bolo by potrebné, aby sme sa sústredili na posilnenie prevencie a zlepšenie našej reakcie hlavne v oblasti:

- Budovania kapacít, najmä v otázke presadzovania zákonov a vyrovnávania rozdielov v legislatívach, obzvlášť v rozvojových krajinách a
- posilňovania medzinárodnej spolupráce a dialógu medzi vládami, OSN, ďalšími medzinárodnými a regionálnymi organizáciami, INTERPOL-om a mnohými ďalšími partnermi ako biznis sektorom a občianskou spoločnosťou, s cieľom zastaviť kyberkriminalitu.

Kriminalita závislá od kyber priestoru ako šírenie malvéru, žiadostí o výkupné a hackerstvo, kriminalita umožnená kyber priestorom ako e-mail phishing s cieľom ukradnúť finančné údaje a sexuálne zneužívanie a vykorisťovanie detí na internete majú, okrem slovíčka „kyber“, spoločnú ešte jednu vec: všetky sú trestným činom.

Polícia, prokurátori a sudcovia potrebujú pochopiť tento typ trestných činov, potrebujú nástroje na ich vyšetrovanie, stíhanie páchateľov a ochranu obetí, a rovnako tak potrebujú byť schopní stíhať a rozhodovať tieto prípady.

V rámci Úradu OSN pre drogy a kriminality (UNODC) pracujeme vo viac ako 50 krajinách a poskytujeme potrebné školenia, zamerané na zlepšenie vyšetrovania, sledovanie kryptomien ako súčasť finančného vyšetrovania, a používanie softvéru na odhalenie nelegálneho materiálu na internete a pátranie po hlavných páchateľoch.

Jedným z priamych výsledkov nášho budovania kapacít v krajine bolo zatknutie, súdenie a usvedčenie vysoko rizikového pedofila, ktorý za sebou zanechal viac ako 80 obetí. Školenie sme odvedli v partnerstve s Medzinárodným centrom pre nezvestné a zneužívané deti a Facebookom. To je len jeden z príkladov, ako budovanie kapacít a partnerstvá s

mimovládnyimi organizáciami a súkromným sektorom môžu napomôcť tomu, že páchatelia sú za mrežami a zraniteľné deti pod ochranou.

V spolupráci s nadáciou Internet Watch Foundation sme spustili portál na oznamovanie sexuálneho zneužívania detí – nedávno aj v Belize. Občania budú mať možnosť aktívne zasielať podozrivé obrázky a ochrániť tak dievčatá a chlapcov pred vykorisťovaním na internete.

Prostredníctvom škôl a lokálnych komunít, v spolupráci s partnermi Thorn a Pantallas Amigas, posilňujeme ochranu na internete a vzdelávame rodičov, opatrovatelky a opatrovateľov aj deti o kyber rizikách. Najdôležitejšia je prevencia.

Školenia UNODC, ktoré ponúkame najmä v strednej Amerike, Blízkom východe, severnej a východnej Afrike a juhovýchodnej Ázii, pomáhajú identifikovať digitálne dôkazy v obchode s drogami na internete, konfrontovať používanie darknetu na trestné a teroristické účely a zlepšiť zber údajov pre lepšie riešenie týchto hrozieb.

Medzinárodná spolupráca je zásadným pilierom celého nášho snaženia. Naša práca, ktorú kompletne pokrývajú vlády donorov, ukazuje, že krajiny sa aj napriek politickým rozdielom dokážu spojiť a spoločne čeliť hrozbám kyberkriminality.

Medzinárodnú spoluprácu posilňujeme aj cez medzivládnu expertnú skupinu, ktorá sa stretáva v hlavnom sídle UNODC vo Viedni.

V expertnej skupine, ktorá vznikla na základe rezolúcie Valného zhromaždenia, sa stretávajú diplomati, tvorcovia politik a odborníci z celého sveta, aby diskutovali o najpálčivejších otázkach v oblasti dnešnej kyberkriminality. Tieto stretnutia dokazujú chuť a ochotu vlád spolupracovať pragmaticky, čo môže len zlepšiť prevenciu a posilniť dôveru.

V ďalšom kroku potrebujeme toto úsilie ešte viac zintenzívniť a poskytnúť viac zdrojov na podporu rozvojových krajín, ktoré majú často najviac užívateľov internetu, avšak najslabšiu ochranu voči kyberkriminalite.

Technologické spoločnosti sú v boji proti kyberkriminalite nenahraditeľným spoločníkom. Potrebujeme zvyšovať angažovanosť vo verejno-súkromnom sektore, aby sme sa mohli venovať problémom spoločného záujmu ako napríklad zlepšovaniu osvetly a zakročeniu proti zneužívajúcim dokumentom na internete.

Boj proti kyberkriminalite môže zachraňovať životy, zvyšovať prosperitu a budovať mier. Posilnením kapacít v oblasti presadzovania práva a partnerstiev s biznis sektorom tak, aby sa mohli stať súčasťou riešenia, môžeme na dlhú dobu zaistiť, aby internet slúžil v náš prospech.

*Yury Fedotov je výkonným riaditeľom Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC).*